

Motion till riksdagen 2005/06:Ju27

av **Leif Björnlod m.fl. (mp)**
med anledning av prop. 2005/06:111

Försvarmaktens stöd till polisen vid terrorismbekämpning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen beslutar att avslå regeringens proposition om att utvidga Försvarmaktens stöd till polisen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om behovet av att återkomma med förslag på att åtgärda de strukturella bristerna inom polisen.
3. Riksdagen begär att regeringen återkommer med en utredning om en tydligare definition av terroristbrott.

Motivering

Miljöpartiet de gröna är emot militärt ingripande emot medborgare i vårt land. Vi står fast vid den hävdvunna principen om att militärt tvång eller våld inte ska brukas mot den egna befolkningen eller andra civila. Regeringens proposition går här emot denna länge gällande grundsats och fastslår utvidgade legala möjligheter att ta militära resurser i anspråk vid brott som kan anses falla in under lagen om straff för terroristbrott. Problematiken vi ser med detta utvecklas nedan.

Regeringen skriver att den valda lösningen med militärt samarbete med polisen är den samhällsekonomiskt bästa. Vi ställer oss kritiska till att samhällsekonomiska intressen ställs över rättssäkerheten och upprätthållande av de grundläggande fri- och rättigheterna.

Militära insatser mot den egna befolkningen

Principen om att militärt tvång eller våld ej ska brukas mot den egna befolkningen eller andra civila frångås i och med regeringens förslag till ny lag. De

Fel! Okänt namn på

främsta problemen vi idag ser med förslaget är bristen på analys av konsekvenserna av militärt stöd i polisens operativa arbete i ett kontemporärt hänseende och avsaknaden av en analys av vad som definieras som terroristbrott samt den bristande bilden av hur hotbilden mot Sverige ser ut.

Principiellt sett ser Miljöpartiet inga problem med att inhemska resurser ska kunna ställas till polisens förfogande, under en tydlig polisiär ledning. Däremot delar vi inte regeringens uppfattning om att möjligheterna för Försvarsmaktens inblandning i polisens arbete bör decentraliseras till den nivå som ansvaret försvinner från regeringen. Miljöpartiet anser att regeringen vid beslut av denna dignitet alltid bör stå som yttersta ansvarig för Försvarsmaktens inblandning i polisens operativa arbete.

Regeringen har redan idag, som även beskrivs i propositionen, rätten till självförsvar i händelse av väpnat angrepp samt även vid ett terroristangrepp. Vi anser således att ansvaret för att skydda landet mot angrepp borde fortsätta att ligga kvar hos regeringen och att den rätt som den har att försvara landet också är fastslagen.

Det bör, tydligare än nu, exemplifieras vilka tillfällen som militärt stöd till polisens verksamhet kan tänkas bli aktuellt. Det ingår en viss osäkerhets känsla när inte regeringen själv kan definiera vilka hot som Sverige står inför i framtiden och vilka typer av händelser som militär bör vara förberedd på att stödja polisinsatser.

Polisiära befogenheter till militärpersonal

Miljöpartiet anser inte att militärpersonal ska inneha polismans befogenheter enligt polislagen vid den typ av insatser som propositionen syftar på. Militärens personal är inte utbildad för den typen av operativt arbete som polisen är. Det är farligt att kompromissa i frågor som detta då de tillfällen som militärpersonal kan sättas in är tillfällen då utbildningen som polis har är vital för att kunna utföra gripanden och bedöma huruvida våldet eller tvånget mot den enskilde är proportionerligt eller ej.

Bristande definition av terroristbrott

Idag skriver regeringen i sin proposition att det saknas motiv för att ge militären möjlighet att på eget initiativ ingripa mot terroristbrott. Regeringen understryker även att utgångspunkten är att enskilda inte ska utsättas för våld eller tvång. Miljöpartiet ställer sig här avvaktande inför vad framtiden utvisar att lagens öppning för militärt samarbete i polisiärt operativt arbete leder till. Vi anser att vi inte får vara naiva nog att tro att militär aldrig kommer att sättas in mot demonstranter eller att, liksom i Danmark, miljöorganisationer som Greenpeace kommer att klassas som terrorister. Precis som i Sverige föregicks den nya antiterrorlagstiftningen i EU av löften om att detta inte skulle drabba

de som arbetar med till exempel civil olydnad som instrument för att lyfta upp frågan om till exempel mänskliga rättigheter, miljöförstöring eller djurens rättigheter. Men i augusti fälldes Greenpeace i Danmark för terroristisk verksamhet då de hängt en banderoll där det stod "Nej till GMO-svin" på Jordbruksdepartementets byggnad.

Då organisationer som arbetar med fredliga metoder emot miljöförstöring stämplas som terrorister ser vi en utveckling som vill illegalisera de demokratiska och provocerande krafterna i vårt samhälle som bäst bidrar till viktiga förändringar för samhällets bästa. Denna utveckling är odemokratisk i sig, och vi måste vara på vår vakt så att vi inte öppnar upp för dessa typer av tolkningar i svensk lag. Detta är således en av de viktiga anledningarna till att vi vill avslå regeringens proposition.

Vad gäller definitionen av terroristbrott är den största bristen just klassificeringen av denna typ av brott. Av lagen om straff för terroristbrott följer till exempel att grov skadegörelse *kan* utgöra ett terroristbrott om gärningen kan skada en stat eller en mellanstatlig organisation och gärningen görs med viss avsikt, såsom att injaga fruktan hos en befolkning eller en befolkningsgrupp. Enligt regeringens lagförslag ska ett ingripande kunna ske med stöd av militär om brottet *kan* vara ett sådant terroristbrott. Precis som Advokatsamfundet och Stockholms tingsrätt anser vi att dessa kumulerade farebedömningar leder till en otydlighet vid tillämpningen av lagen och därmed rättsosäkerhet i lagens förutsebarhet för medborgarna.

Oåtgärdade brister i polisens struktur

Regeringen skriver att den nya lagen tar sikte på ett annat slag av uppgifter för militären än det som hände i Ådalen år 1931 där fem demonstranter sköts ihjäl av militär. Regeringen anför att dåtidens utbredda oförmåga och ovana att hantera händelser med många människor iblandade, så kallade ordningsstörningar, tillhör det förflutna. Det ter sig således som att händelserna i Göteborg 2001, då en demonstrant fick livshotande skador av ett polisskott och tusentals demonstranter massarresterades, försvunnit ur regeringens politisk-historiska minne, och polisinsatserna mot Hvitfeldtska gymnasiet, Schillerska gymnasiet, Järntorget och vid Victoriabron vid Fritt Forum karaktäriserades av poliser som inte hade tydligt ledarskap att följa och dessutom kände sig mycket pressade av den extraordinära situationen. Denna milstolpe i svensk historia tycks inte regeringen vilja nämna.

Vidare menar regeringen att dåtidens ansvariga myndigheter varken var utbildade eller utrustade för sin uppgift vid dessa tillfällen. Uppenbarligen menas med detta att dagens polismyndighet inte uppvisar dessa brister. Händelserna i Göteborg 2001 uppvisade återigen bevis på polisens oförmåga att hantera stora folkmassor och bibehålla lugnet bland uppretade medborgare. Bristen på utrustning för sin uppgift vittnade senare majoriteten av de närvarande poliserna om. Miljöpartiet ser fram emot förslag på området som syftar till att lösa bristerna i polisens arbete. Det är inte helt ovidkommande att detta

Fel! Okänt namn på

ämne berörs med anledning av detta eftersom upprätthållandet av de mänskliga rättigheterna och demonstrationsfriheten är essensen av en levande demokrati.

Regeringen skriver att erfarenheterna från Ådalen 1931 ”inte gör sig gällande här”. Miljöpartiet ansluter sig här till Advokatsamfundets yttrande där man understryker att sociala och politiska konflikter i samhället kan blossa upp i ett samhälle där klasskillnaderna, segregationen, misstänksamheten och rädslan människor sinsemellan ökar. Vad framtiden bär med sig vet vi inte ännu, men vi kan inte räkna med att framtida demonstrationer i Sverige aldrig kommer att innebära en konfrontation mellan demonstranter och polis så länge som de strukturella bristerna inom polisen kvarstår.

Stockholm den 21 mars 2006

Leif Björnlod (mp)

Gustav Fridolin (mp)

Mikael Johansson (mp)

Ulf Holm (mp)